

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 520/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť M. D., zastúpenej advokátkou doc. JUDr. Soňou Kubincovou, PhD., Ulica M. Rázusa 20, Banská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 8 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 17 Charty základných práv Európskej únie, ako aj porušenie čl. 12 a čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. o nadobudnutí vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov Národnou radou Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. D. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 28. júla 2014 doručené podanie M. D. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou doc. JUDr. Soňou Kubincovou, PhD., Ulica M. Rázusa 20, Banská Bystrica, označené ako *„Sťažnosť podľa čl. 49 a nasl. zákona o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky..., ktorou namietame porušovanie základných práv a slobôd podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky“*. Sťažovateľka v záhlaví svojho podania za porušovateľa *„základného práva alebo slobody“* označila Národnú radu Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“).

Vychádzajúc z označenia a tiež obsahu podania sťažovateľky, ho ústavný súd kvalifikoval ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 20 ústavy, práv podľa čl. 8 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a základného práva podľa čl. 17 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj porušenie čl. 12 a čl. 13 ústavy prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. o nadobudnutí vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 140/2014 Z. z.“) národnou radou.

Sťažovateľka v úvodnej časti sťažnosti okrem iného uvádza:

„... Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov...“

Namietam porušenie najmä čl. 20 ústavy, podľa ktorého iné zásahy do vlastníckeho práva (ako zásahy umožnené ústavou) možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných.

Ďalej namietam porušenie:

- čl. 12 ústavy, podľa ktorého...
- čl. 13 ústavy, podľa ktorého...
- čl. 19 ústavy, podľa ktorého...

Prijatím zákona č. 140/2001 Z. z. boli porušené moje práva vyplývajúce z Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a tiež z Charty základných práv EÚ.

Namietam porušenie najmä čl. 8 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 Charty základných práv Európskej únie. “

V nadväzujúcich častiach sťažnosti sťažovateľka odôvodňuje svoje tvrdenie o porušení ňou označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, dodatkového protokolu a charty prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. národnou radou, pričom v tejto súvislosti najmä uvádza:

«... Som vlastníčkou viacerých poľnohospodárskych pozemkov, čo preukazujem priloženým výpisom z katastra nehnuteľností...

Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. bol v prvom rade porušený čl. 20 ústavy... došlo k obmedzeniu môjho vlastníckeho práva, resp. k obmedzeniu jeho integrálnosti, a to k obmedzeniu môjho práva nakladať s poľnohospodárskymi pozemkami, ktoré sú v mojom vlastníctve...

Povinnosť pri prevode vlastníckeho práva dodržať zložitý postup vyplývajúci zo zákona, ktorý pre predávajúceho (t. j. vlastníka) predstavuje veľkú záťaž, znamená obmedzenie vlastníckeho práva pre všetkých vlastníkov poľnohospodárskych pozemkov.

Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. došlo k obmedzeniu vlastníckeho práva aj v tom, že súčasným vlastníkom poľnohospodárskych pozemkov sa obmedzila možnosť vybrať si osobu, na ktorú prevedú vlastnícke právo k svojim pozemkom, pričom zo zákona vyplýva, že vlastnícke právo k poľnohospodárskym pozemkom nie je možné previesť na osobu, ktorá nemá na území SR trvalý pobyt alebo sídlo najmenej desať rokov.

Zakotvením povinnosti previesť vlastnícke právo k poľnohospodárskym pozemkom na osobu, ktorá spĺňa podmienky určené zákonom, ak sa prihlási na ponuku, sa de facto znemožňuje vlastníkom poľnohospodárske pozemky darovať nimi vybraným osobám, ktoré

podľa zákona nemajú „prednostné právo“ na ich kúpu, čo je nesporne tiež obmedzením vlastníckeho práva.

Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. došlo k porušeniu aj čl. 13 ústavy, podľa ktorého... Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. došlo k uloženiu viacerých povinností pre vlastníkov poľnohospodárskych pozemkov v prípade, ak sa rozhodnú tieto pozemky predať alebo darovať. Vlastníkom poľnohospodárskych pozemkov bola stanovená napríklad povinnosť zverejniť ponuku na prevod vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku v Registri zverejňovania ponúk prevodu vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a súčasne zverejniť túto ponuku na úradnej tabuli v obci. Ústava umožňuje povinnosti uložiť zákonom, avšak len pri zachovaní základných práv a slobôd, čo v danom prípade nie je splnené.

Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. došlo aj k porušeniu čl. 19 ods. 2 ústavy, podľa ktorého... Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. došlo pre vlastníkov poľnohospodárskych pozemkov k stanoveniu povinnosti v rámci zverejnenej ponuky uviesť okrem údajov o poľnohospodárskom pozemku aj identifikačné údaje osoby, ktorá je predávajúcim a tiež cenu požadovanú predávajúcim za m² pozemku...

Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. boli porušené aj základné práva, ktoré vyplývajú z Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, a to konkrétne:

- právo vyplývajúce z čl. 8, podľa ktorého...
- právo vyplývajúce z čl. 14, podľa ktorého
- právo vyplývajúce z čl. 1 Dodatkového protokolu...

Prijatím zákona došlo k porušeniu aj základného práva vyplývajúceho z Charty základných práv Európskej únie, a to konkrétne:

- právo vyplývajúce z čl. 17, podľa ktorého...

Okrem toho, že zákon č. 140/2014 Z. z. obmedzuje základné práva v rozpore sústavou, v takomto znení, v akom bol prijatý, jednoznačne obchádza aj článok 63 Zmluvy o fungovaní európskej únie, ako aj Rozhodnutie komisie zo dňa 14. apríla 2011, ktorým bolo do 30. apríla 2014 predĺžené prechodné obdobie týkajúce sa možných obmedzení nadobúdania poľnohospodárskej pôdy fyzickým a právnickými osobami z ostatných členských štátov EU, ktoré ani nemajú sídlo, ani nie sú registrované, ani nemajú pobočku alebo sprostredkovateľa na Slovensku... Prijatím zákona č. 140/2014 Z. z. došlo k ešte

k väčšiemu obmedzeniu pri nadobúdaní poľnohospodárskych pozemkov občanmi iných členských štátov...

V závere považujem a potrebné uviesť, že som vlastníctvo k poľnohospodárskym pozemkom získala v súlade so zákonom a riadne na nich hospodárim, ako aj mnoho ďalších vlastníkov poľnohospodárskych pozemkov. Prijatie zákona, ktorý obmedzuje moje vlastnícke právo a ktorý zasahuje aj do ďalších základných práv, ktoré dodržiavanie mi garantuje ústava a medzinárodne zmluvy, z dôvodu akejsi predpokladanej špekulácie s poľnohospodárskymi pozemkami je podľa môjho názoru absolútnym výsmechom pojmu právny štát...

V danom prípade došlo k porušeniu mojich práv iným zásahom ako právoplatným rozhodnutím, resp. opatrením.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby „*Ústavný súd tento iný zásah zrušil, a to pozastavením účinnosti zákona č. 140/2014 Z. z. alebo vydaním nálezu o nesúlade zákona č. 140/2014 Z. z. s Ústavou SR, resp. s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.*“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaných častí sťažnosti vrátane sťažovateľkou navrhovaného petitu zjavne vyplýva, že jej podstatou je namietanie nesúlady národnou radou prijatého zákona č. 140/2014 Z. z. s viacerými ustanoveniami ústavy, dohovoru, dodatkového protokolu a charty.

Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy domáha konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na právny názor vyplývajúci z jeho ustálenej judikatúry, podľa ktorého „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07, IV. ÚS 315/2014 atď.). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Záver vyplývajúci z citovaného právneho názoru má nesporne aj ústavnú relevanciu, a to zvlášť v prípadoch, ak by sa v konaní, ktoré patrí v zmysle čl. 131 ods. 2 ústavy do pôsobnosti senátu ústavného súdu, mala uplatniť právomoc, ktorú ústava zveruje do pôsobnosti pléna (čl. 131 ods. 1 ústavy), čo je aj prípad sťažovateľky. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto si senát ústavného súdu nemôže v rozpore s ústavnou úpravou atrahovať právomoc pléna ústavného súdu, a to

ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (napr. IV. ÚS 50/2010, IV. ÚS 40/2014).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy domáha rozhodnutia o veci, o ktorej ústavný súd v tomto type konania nie je oprávnený rozhodnúť. Ústavný súd preto jej sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak by podanie sťažovateľky kvalifikoval ako návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy, musel by ho taktiež odmietnuť pri predbežnom prerokovaní ako podané zjavne neoprávnenou osobou. Z ústavy [čl. 130 ods. 1 písm. a) až f) ústavy] a zákona o ústavnom súde [§ 37 ods. 1 v spojení s § 18 ods. 1 a) až f) zákona o ústavnom súde] totiž vyplýva, že oprávnením iniciovať tento typ konania pred ústavným súdom disponuje len najmenej pätina poslancov národnej rady, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, generálny prokurátor Slovenskej republiky a verejný ochranca práv, a teda nie fyzická osoba alebo právnická osoba.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2014